Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 595

Wilno, dnia 21 stycznia 1932 r.

Treść numeru:

-----ooo§ooo-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

I n c y d e n t n a l i n j i a d m i n i s t r a c y j n e j . Jak podaje "Echo" /Nr.18/ i "Lietuvos Aidas" /Nr.13/, 13 b.m.w okolicy Mejran na linji administracyjnej żołnierze z 2 kompanji 20 Bataljonu K.O.P.-u rozstawili na jeziorach Asale i Drynga numerowane słupki dla oznaczenia linji administracyjnej. Przestrzeń między słupkami wynosiła po 500 mtr. 5 słupków na Asale i jeden słupek na Dryndze przesunięte były na stronę litewską o 100 mtr. wgłąb. Naczelnik 6-go rejonu pogranicznej policji litewskiej wezwał na linję administracyjną polskiego dowódcę kompanji kpt.Mejkarowicza, który oświadczył na usprawiedliwienie, że słupki stawili rekruci, którzy się omylili. Kpt.Mejkarowicz rozkazał niezwłocznie sierżantowi postawić słupki we właściwem miejscu. Sierżant rozkaz wypełnił. Jednak słupek na Dryndze nie był postawiony na właściwe miejsce. Polacy oświadczyli 14 stycznia, że dowódca kompanji nie wydawał odnośnego rozkazu. Litewska straż pograniczna wyrzuciła słupek na właściwe miejsce.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

O c z e k i w a n y z j a z d d y p l o m a t ó w w K o w n i e . Jak podają "Lietuvos Żinios", bawią obecnie w Kownie dyplomaci litewscy Klimas /poseł w Paryżu/, Sawickas /poseł w Skandynawji/ i inni. Oczekuje się jeszcze przybycia p.Bałtruszajtisa /poseł w Moskwie/ i p.Sidzikauskasa /poseł w Londynie/. Cały ten zjazd dyplomatów ma się naradzić w sprawie przyszłej sesji Rady L.N.i powszechnej konferencji rozbrojeniowej, jaka się 2 lutego odbędzie w Genewie. Litwę ma reprezentować na konferencji rozbrojeniowej poseł Klimas

P o ł ą c z e n i e p r o w i n c j o n a l n y c h p i s m t a u t i n i n k ó w. Jak podają "Lietuvos Żinios" /Nr.13/, tautininkowie, którzy mają w niektórych powiatach swe organy prowadzone przez oddzielnych redaktorów i zawierające z tego powodu sprzeczności, postanowili skoncentrować swą prasę prowincjonalną w Szawlach, gdzie będzie urzędował naczelny redaktor wszystkich prowincjonalnych pisemek tautininków, uzgadniający polityczną ich linję. W Szawlach też będą pisemka te drukowane. Na redaktora naczelnego pisemek prowincjonalnych tautininków upatrzony jest poeta T.Tilvytis, z którym sekretarz generalny partji tautininków Rastenis prowadzi obecnie układy. Proponowana p.Tilvytisowi płaca wynosi 800 lt.miesięcznie.

Z w o l n i e n i e z w i ę z i e n i a r e d a k t o r a o d p o w i e d z i a l n e g o "A u s z r y". Jak podają "Lietuvos Żinios" /Nr.13/, zwolniony został z więzienia w związku z uiszczeniem wyznaczonej grzywny 3-ch tys.litów redaktor odpowiedzialny "Auszry" Waladka.

S p r a w a n a d u ż y ć w s z p i t a l u p a ń s t w o w y m w K o w n i e . Jak podaje "Rytas" /Nr.2/, Kontrola Państwa żąda od dr.Staugajtisa zwrotu 64.651 lt. tytułem pokrycia nadużyć, jakie przed kilku laty zostały popełnione przez kierownika gospodarczego szpitala Szpokasa, skazanego w swoim czasie na 4 lata ciężkiego więzienia. Szpokas roztrwonionych pieniędzy, jako człowiek niezamożny zwrócić nie mógł. Obecnie więc Kontrola Państwa, opierając się na wyroku sądu, który przyznał powództwo cywilne Min.Spraw Wewn., żąda tej sumy od dr. J.Staugajtisa ówczesnego dyrektora szpitala.

N o w e s z c z e g ó ł y w a f e r z e P e t r u l i s a . Jak podaje "Echo" /Nr.18/, ujawniły się w aferze b.premjera Petrulisa nowe szczegóły. W 1925 r.Kontrola Państwowa skonstatowała, że w Ministerstwie Finansów wydano 4 tys.litów bez dokumentów usprawiedliwiających wydatki oraz asygnowano 150 tys.litów na wydatki nieprzewidziane bez wskazania na co pieniądze będą wydane. Petrulis zakomunikował swemu następcy dr.Karwelisowi, że wydał 150 tys.lt. na sprawy kłajpedzkie z rozporządzenia premjera Galwanauskasa w tym celu, by przeprowadzić do kłajpedzkiej Izby Handlowej 4 kupców Litwinów. Jednak Petrulis nie powiedział z kim mianowicie prowadził w Kłajpedzie odnośne rokowania. Pozatem, jak się okazało, Galwanauskas żadnego rozporządzenia Petrulisowi nie dawał. Kierownicy kłajpedzkiej Izby Handlowej Kraus i Mejer nic o podobnych rokowaniach nie słyszeli i uważają je za niewiarogodne. 4 tys.litów podjęto rzekomo na zakup mebli do gabinetu służbowego Petrulisa. Jednakże żadnych mebli nie kupiono. Cała suma 154 tys.litów była podjęta z państwowej kasy oszczędnościowej na zapotrzebowania podpisane przez Petrulisa lub też wydane za jego ustnem rozporządzeniem.

Wyjaśniła się również historja z kłajpedzkim Bankiem Litewskim, gdzie Petrulis złożył 150 tys.litów na pół roku, otrzymał 21 tys.lt. z tytułu odsetków /na 35%/, a następnie podjął pieniądze, zwrócił je Skarbowi, zaś procenty zatrzymał dla siebie.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"L i e t u v o s Ż i n i o s" o s t o s u n k u L i t w y d o K ł a j p e d y .

"Lietuvos Żinios" Nr.13 z dn.18.I.1932 r.Art.p.t."Kłajpeda". Streszczenie:

Przed kilku dniami Litwa obchodziła 9-tą rocznicę połączenia Małej Litwy z Wielką Litwą. Obchód ten nie wykazał zainteresowania szerokich warstw sprawą kłajpedzką, która na to w całej pełni zasługuje. W tym samym mniejwięcej czasie Elta doniosła, że rząd litewski wręczył Niemcom notę protestu z powodu nieprzyjaznych posunięć niemieckich w stosunku do Małej Litwy, a więc i w stosunku do całego państwa litewskiego. Nieznane są jeszcze szczegóły treści tej noty, lecz z tego, co opublikowano wynika, że przedstawiciele rządu niemieckiego prowadzą jakieś układy z przedstawicielami kłajpedzkiego Dyrektorjatu. Jest to rzecz niedopuszczalna, która powinna poruszyć cały naród. Tymczasem wśród ludności panuje spokój. Każdy myśli, że rząd tę sprawę załatwi. Tymczasem rząd posłał notę i przygotowuje się do rokowań z Niemcami. Łatwo jest wydać ustawę przeciwko pleczkajtisowcom, lecz nie tak łatwo regulować stosunki obszaru autonomicznego z całem państwem. Przed paru laty były już zaprojektowane ustawy, regulujące stosunki Małej Litwy z całą Litwą. Ustawy te wywołały wielki alarm i dziś już nic o nich nie słychać. A tymczasem w Kłajpedzie odbywają się niedopuszczalne rokowania.

Jasną jest rzeczą, że stosunki między Kłajpedą a Litwą może regulować jedynie autorytatywny organ ustawodawczy, którego nie może zastąpić ani Rada Państwa ani Gabinet Ministrów. Potrzeba tu autorytetu całego narodu. Nielojalny element kłajpedzki lepiej wyczuwa siłę strony przeciwnej niż wolę całego narodu, który dziś nie wykazuje ani inicjatywy ani odporności, nie mówiąc już o entuzjazmie twórczym, tak naturalnym dla młodego państwa.

Dawno już pisano o anomaljach w Małej Litwie. Wtedy wszystko się odbywało pocichu, obecnie już się reaguje przy pomocy noty. Powstaje jednak kwestja co będzie dalej? Czy znowu się będzie tak wyczekiwało?

"M e m e l e r D a m p f b o o t" w s p r a w i e n o t y l i t e w s k i e j d o r z ą d u n i e m i e c k i e g o .

"Memeler Dampfboot" Nr.15 z dn.19.I.1932 r.Art.p.t."

tewska nota do rządu Rzeszy". Streszczenie:

Rząd litewski wystosował, jak wiadomo, ostatnio do rządu niemieckiego notę, w której zarzuca Dyrektorjatowi prowadzenie rokowań z rządem niemieckim. Tymczasem Dyrektorjat komunikuje, że ani bezpośrednio ani też drogą wysłania delegacji nie prowadził z rządem niemieckim żadnych rokowań. 17 grudnia r.ub. udało się jedynie prywatnie z Kłajpedy do Berlina trzech panów, zajmujących czołowe stanowiska w organizacjach rolniczych, by odmalować ciężką sytuację rolnictwa kłajpedzkiego w Ministerstwie Aprowizacji Rzeszy. Panowie ci nie byli jednak wcale upoważnieni przez kłajpedzkie czynniki urzędowe. Prezes Dyrektorjatu Boetcher również jeździł do Berlina, lecz nie jako prezes Dyrektorjatu, a tylko jako dyrektor towarzystwa rolniczego i mleczarskiego w Kłajpedzie. Wszyscy trzej prosili Ministerstwo Aprowizacji w Berlinie o ułatwienie eksportu produktów rolniczych z obszaru kłajpedzkiego do Niemiec, w szczególności zaś nierogacizny, bydła i serów. Żadnych zaś rokowań w Berlinie nie prowadzono.

Tak brzmią wyjaśnienia Dyrektorjatu. Dodać do nich należy, że prywatne zwracanie się obywateli jednego państwa do rządu innego państwa w sprawach gospodarczych są rzeczą zwykłą i nie stanowią żadnego uchybienia względem danego państwa. Wystarczy wspomnieć o pertraktacjach banków z rządami obcymi. Odwrotnie nawet tego rodzaju starania prywatne są dla interesów kraju bardziej korzystne niż poczynania tych, którzy jedynie korzystają z owoców obcej inicjatywy.

K r o n i k a .

V e t o G u b e r n a t o r a w K ł a j p e d z i e p r z e c i w k o u s t a w i e o d n o ś n i e o s z c z ę d n o ś c i w z a r z ą d a c h o r g a n ó w e k o n o m i c z n y c h K ł a j p e d y .Jak podaje "Memeler Dampfboot" /Nr.15/, Gubernator Kłajpedy Merkys zgłosił w dn.14 b.m.na ręce prezydenta Dyrektorjatu protest przeciwko ustawie, dotyczącej środków oszczędności w zarządach organów ekonomicznych w Kłajpedzie, motywując to tem, że §4 tej ustawy sprzeciwia się art.7-mu statutu, gdyż ogranicza publiczne prawa urzędnicze urzędniczek.

"§ 4 wspomnianej ustawy" dodaje od siebie w tej sprawie "Memeler Dampfboot", który według gubernatorajest sprzeczny z art.7-mym statutu kłajpedzkiego, brzmi jak następuje: żony, których mężowie mają dochód nie powinny być zatrudnione w tym czasie w urzędach obszaru Kłajpedy..." Ubolewać należy, że przez veto gubernatora,wejście w życie wspomnianej ustawy, któraby mogła stworzyć system oszczędności zostało na długi czas odłożone.

VIII. Z ŻYCIA I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

Z j a z d n a u c z y c i e l s t w a l i t e w s k i e g o .Jak podaje "Vilniaus Żodis"/Nr.1/,dn.31 grudnia r.ub. odbył się w Wilnie zjazd nauczycielstwa litewskiego. Pod odczytaniu przez ks.Czybirasa referatu p.t."trzeźwość a nauczyciel" pozdrowił zjazd prezes T-stwa "Rytas" ks.Kraujalis i prezes litewskiego T-stwa Naukowego dyr.Sziksnys.W swem przemówieniu prezes "Rytasa" zaznaczył, że dokonano zamachu na wychowanie dzieci litewskich w duchu litewskim i wzywał do jednomyślnej pracy narodowej i zgody między nauczycielami różnych szkół. Wszyscy nauczyciele-Litwini winni wykorzystać prawo wychowywania dzieci litewskich w duchu narodowym i winni o te ideały walczyć.Następnie złożył w imieniu zarządu sprawozdanie prezes Związku Nauczycielstwa p.Budrewicz. Oświadczył on, że najważniejszą troską zarządu były:1.realizacja kasy samopomocy, 2 starania w Kuratorjum w kierunku uzyskania wyjaśnień dlaczego się nie zatwierdza i dlaczego nauczyciele są oni usuwani. Co się tyczy kasy samopomocy, władze nie zatwierdziły odnośnego statutu, dopatrując się w nim dążenia do stworzenia osobnej organizacji. Zarząd opracował nowy projekt statutu. Co się tyczy drugiej sprawy, Kuratorjum obiecało przyczyny usuwania i niezatwierdzania nauczycieli wyjaśnić. Następnie odbyły się wybory do zarządu, przyczem wybrano: T.Budrewicza, T.Matujzę, T.Sukackiego, J.Nowickiego i Sudujtisa.Do Komisji Rewizyjnej weszli Aleksa, Krywelis i Bygelis.

757